

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-613209-III/09/JP

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, *16 kwietnia 2009 r.*

Pan
Grzegorz Schetyna
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Szanowny Panie Premierze

Na podstawie napływającej korespondencji pragnę zwrócić uwagę Pana Premiera na kwestię niedostowania regulacji przewidzianej w ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953 ze zm.) do powszechnie obowiązujących standardów w zakresie uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem, powodujące dyskryminację pracowników w stosunku do pracownic. Otóż art. 29 ust. 2 tej ustawy dopuszcza możliwość zatrudnienia urzędnika państwowego poza normalnymi godzinami pracy, jeżeli wymagają tego potrzeby urzędu, a w wyjątkowych wypadkach także w nocy oraz w niedziele i święta. Zasada ta nie dotyczy kobiet w ciąży oraz kobiet opiekujących się dziećmi w wieku do ośmiu lat (art. 29 ust. 3 ustawy).

Powszechnie obowiązujące przepisy gwarantują pracownikowi opiekującemu się dzieckiem do ukończenia przez nie 4 roku życia, prawo do decydowania o wykonywaniu pracy w godzinach nadliczbowych, w porze nocnej, w systemie przerywanego czasu pracy, jak również o delegowaniu poza stałe miejsce pracy (art. 178 § 2 Kodeksu pracy). Przepisy te nie uzależniają zatem tego uprawnienia od płci pracownika.

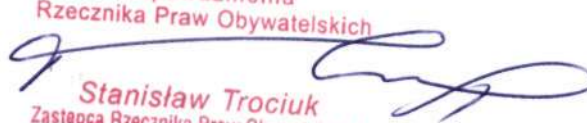
Jakkolwiek przepisy pragmatyk pracowniczych mogą regulować poszczególne instytucje prawa pracy w sposób odbiegający od przepisów powszechnie obowiązujących, to jednak w tym wypadku brak jest argumentów, które uzasadniałyby odstępstwo od norm powszechnych. Nie bez znaczenia pozostaje też nasilona w ostatnich latach polityka prorodzinna, efektem której jest wprowadzenie możliwości korzystania z urlopu wychowawczego przez jednego z rodziców - pracowników, korzystania w ciągu roku kalendarzowego ze zwolnienia od pracy na 2 dni, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, przez pracownika wychowującego przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat, czy wydłużanie urlopów

macierzyńskich, urlopów na warunkach urlopu macierzyńskiego, z jednoczesną możliwością rezygnacji przez pracownicę z pewnej części urlopu na rzecz pracownika - ojca wychowującego dziecko.

Wymaga podkreślenia, że w zakresie zlecenia pracownikowi wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych, w porze nocnej oraz w niedziele i święta również inne pragmatyki pracownicze przyjęły rozwiązania prawne, które nie dyskryminują pracowników z uwagi na płeć. Przykładem tego mogą być przepisy art. 56 ust. 5 ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993), art. 42 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458) oraz art. 97 ust. 10 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 227, poz. 1505). Niektóre z nich, jak ustawa o jednostkach badawczo-rozwojowych, w ogóle nie dopuszczają możliwości zlecenia przez przełożonego wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych, w porze nocnej oraz w niedziele i święta osobom opiekującym się dziećmi w wieku do 8 lat; inne, jak ustawa o pracownikach samorządowych i ustawa o służbie cywilnej dopuszczają taką możliwość, ale tylko za zgodą pracownika, członka korpusu służby cywilnej. Żadna z tych pragmatyk nie obejmuje jednak przedmiotowym zakazem wyłącznie kobiet, tak jak czyni to ustawa o pracownikach urzędów państwowych.

Działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę Pana Premiera o podjęcie czynności legislacyjnych, mających na celu zmianę zakresu podmiotowego przepisu art. 29 ust. 3 ustawy o pracownikach urzędów państwowych, w celu wyeliminowania z niego czynnika dyskryminującego pracowników ze względu na płeć, pozostającego zarazem w sprzeczności z art. 32 ust. 2 i art. 33 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 11³ Kodeksu pracy, mającym zastosowanie do pracowników objętych daną pragmatyką z mocy art. 5 Kodeksu pracy.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich